

Spesialiteten i rus- og avhengighetspsykologi

Eva Brekke

Psykologspesialist/PhD

København 03.11.23

Hvem er jeg?

- Psykologspesialist
- Postdoktor ved Nasjonal kompetansetjeneste ROP (NKROP)
- Medlem i fagutvalg for rus- og avhengighetspsykologi, Norsk psykologforening
- Styremedlem i Rusfeltets hovedorganisasjon www.rusfeltet.no

Recovery og rop-lidelse

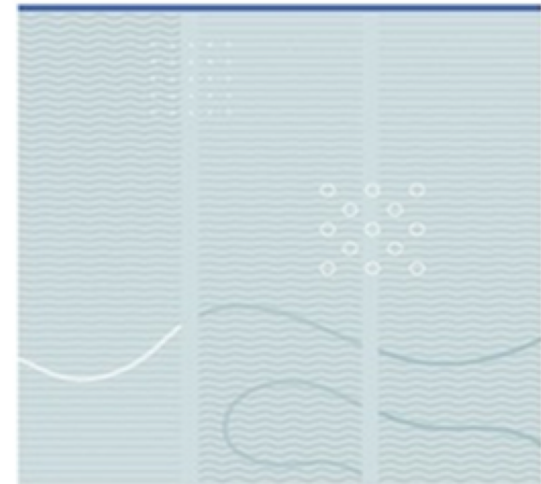

ISN

University of South-Eastern Norway
Faculty of Health and Social Sciences
Doctoral dissertation no. 40
2019

Eva Bratte

Recovery in co-occurring mental health and
substance use disorders: A qualitative study of first-
person and staff experiences

Plan for presentasjonen

- Om rusfeltet i Norge
- Om det faglige innholdet i spesialistutdanningen i rus- og avhengighetspsykologi
- Hvordan blir spesialistrollen i TSB i fremtiden?

Rusfeltet i Norge

- Rusbehandling er en del av spesialisthelsetjenesten: TSB (siden 2004)
 - [Introduksjon til TSB - Oslo universitetssykehus HF \(oslo-universitetssykehus.no\)](http://oslo-universitetssykehus.no)
- Lang tradisjon med sosialt og ideelt arbeid
- Kommunene har fremdeles en viktig rolle
 - Sosiale tjenester, bolig, fastlege, lavterskeltilbud, utekontakt, skolehelsetjeneste, forebygging +++

Rusfeltet i Norge

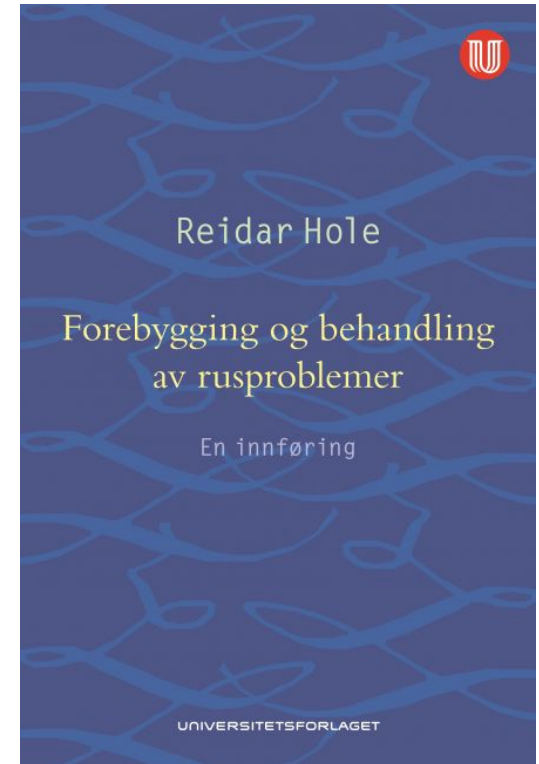
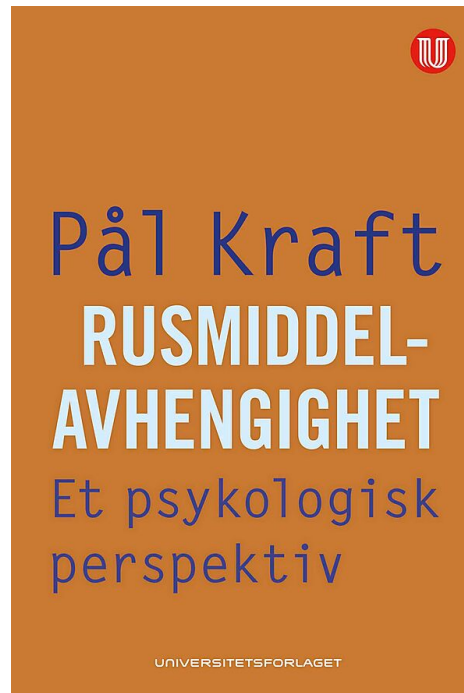
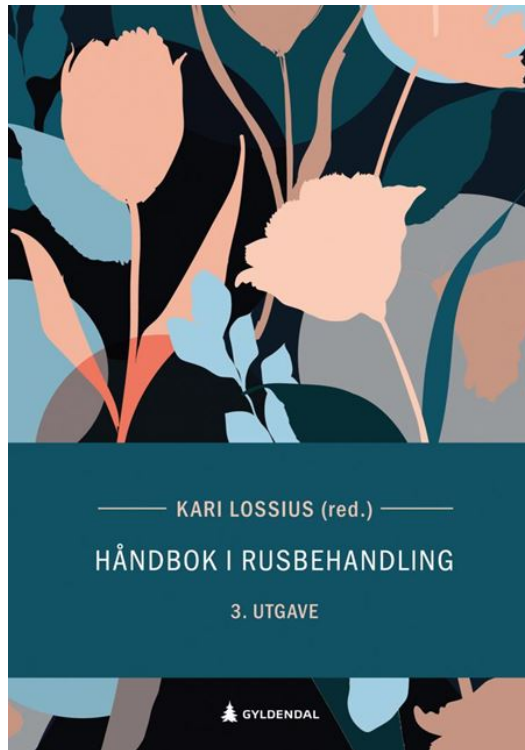
- Ideelle aktører har en viktig rolle
 - Innenfor TSB: døgnbehandling, poliklinikk
 - Kommunalt: gatehospital, væresteder, lavterskeltilbud, jobbtiltak, boliger +++
- Varierende grad av private kommersielle aktører (avhengig av regjering)

Retningslinjer fra myndighetene

- Nasjonale faglige retningslinjer
 - [Behandling og rehabilitering av rusmiddelproblemer og avhengighet – Helsedirektoratet](#)
 - [Utredning, behandling og oppfølging av personer med ROP-lidelser – Nasjonal faglig retningslinje \(fullversjon\).pdf \(helsedirektoratet.no\)](#)
 - [Legemiddelassistert rehabilitering \(LAR\) ved opioidavhengighet – Helsedirektoratet](#)
- Pasientforløp TSB
 - [Rusbehandling \(TSB\) – Helsedirektoratet](#)
- Nasjonal faglig veileder
 - [Lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid for voksne – Veileder.pdf \(helsedirektoratet.no\)](#)

Faglitteratur

Tre søyler i spesialistutdanningen

- 1 Praksis
- 2 Veiledning
- 3 Kurs
- + Skriftlig arbeid

1: Praksis

- 5 års praksis
 - Hvorav 3 år innenfor arbeid med rus og avhengighet
 - Minst 2 ulike tjenestesteder: lavterskeltiltak, poliklinikk/dagbehandling, ambulante tjenester, akutte-/krisetjenester, avrusning og stabilisering døgn, behandling i døgn

Omfattende erfaring med (minst en gang hver uke):

- Å utrede og behandle ulike typer rusmiddelbruk og avhengighetstilstander
- Brukermedvirkning på individnivå
- Tverrfaglig samarbeid
- Tverretatlig samarbeid

Hyppig erfaring med (en gang hver måned):

- Familie-, pårørende- og nettverksinvolvering
- Å samarbeide med psykologspesialist med tilsvarende oppgaver
- Forpliktende, langsiktig samarbeid mellom spesialist- og kommunetjenesten
- Veiledning av andre yrkesgrupper

I løpet av praksisperioden:

- Andre problemtilstander preget av kontrolltap eller tvangspreget atferd
- Brukermedvirkning på gruppe- og systemnivå
- Å samarbeide med brukerorganisasjoner på system-, gruppe- eller individnivå
- Evaluering, dokumentasjons-, prosjekt- og/eller forskningsarbeid

2: Veiledning

- 120 timer veiledning fra spesialist i rus- og avhengighetspsykologi, knyttet til arbeid med rus og avhengighet
 - Holdninger og historisk forståelse
 - Rusfaglig kunnskap
 - Tverrfaglig samarbeid

3: Kurs

- 96 timer obligatoriske kurs i rus- og avhengighetspsykologi
- 60 timer fellesprogram
- 64 timer valgfritt program
 - Kan velge fordypning i rus- og avhengighetspsykologi – alvorlig og sammensatt problematikk
 - Kan også velge mellom 13 andre valgfrie program

Obligatoriske kurs

- Forelesninger
- Klinisk seminar
- Ca. 30 på hvert kull
- Balanse mellom bredde og fordypning
- Skal gi spesialisert kompetanse i rus- og avhengighetspsykologi

Obligatoriske kurs

- Utfyllende målbeskrivelse (revideres med jevne mellomrom)
- [M%C3%A5lbeskrivelse+for+det+obligatoriske+programmet+i+rus-+og+avhengighetspsykologi010319.pdf](#)

Obligatoriske kurs

- Kurs 1: Innføring, holdninger, system, rolle
- Kurs 2: Biologi, fysiologi, somatikk, nevrologi
- Kurs 3: Klinisk seminar
- Kurs 4: Komorbiditet og legemiddelassistert rehabilitering
- Kurs 5: Familie, barn og pårørende

Valgfritt program (rus+rus)

- Kurs 1: Traumepsykologi og rusmiddelavhengighet
- Kurs 2: Rusmiddelavhengighet, personlighetsforstyrrelser, vold og aggresjonsproblematikk
- Kurs 3: Psykose og rusmiddelavhengighet
- Kurs 4: Klinisk samling

Hva nå?

- Det obligatoriske programmet er populært
- Ofte oppstart vår og høst med fulle kurs
- Utfordringer med å finne kvalifiserte veiledere?
- Utfordringer med praksis:
 - Barne og ungdomspsykiatrien
 - Psykisk helsevern for voksne

Hva nå?

- Skal Helsedirektoratet overta spesialistutdanningen for psykologer?
- Forebyggings- og behandlingsreform for rusfeltet (2024)
- Hvordan skal spesialistrollen i TSB være?
 - Ansvarsfordeling med spesialister i rus- og avhengighetsmedisin
 - vansker med å rekruttere og beholde spesialister

Takk for oppmerksomheten!

- Eva.brekke@sykehuset-innlandet.no
- www.rop.no
- www.rusfeltet.no
- www.rus.no